

राज्यातील अकृषि विद्यापीठे व संलग्नित
अशासकीय अनुदानीत महाविद्यालयातील
बिगर नेट/सेट अध्यापकांच्या सेवा नियमित
करून त्यांना अनुषंगिक लाभ देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-२०१२/१३२/१२)/विशि-१,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२,
तारीख: २७ जून, २०१३

वाचा -

१. विद्यापीठ अनुदान आयोगाची अधिसूचना क्रमांक-एफ-१-११/८७/(सीपीपी), दि. १९ सप्टेंबर, १९९१
२. शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक दि.२३ ऑक्टोबर, १९९२.
३. विद्यापीठ अनुदान आयोगाची अधिसूचना क्रमांक-एफ-३-१/९४/(पीएस),दि. २४ डिसेंबर, १९९८
४. शासन निर्णय क्रमांक - एनजीसी-१२९८/(४६९९)/विशि-४, दिनांक ११ डिसेंबर, १९९९
५. विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्र क्रमांक -एफ-३-१/२०००/(पीएस), दि. ४ एप्रिल, २०००
६. शासन निर्णय क्रमांक - एनजीसी-१२०१/११८१५/(३८/०१)/विशि-४, दि. १८ ऑक्टोबर, २००१
७. शासन निर्णय क्रमांक - एनजीसी-२००९/(२४३/०९)/विशि-१, दिनांक १२ ऑगस्ट, २००९
८. विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्र क्रमांक -एफ-१-१/२००२/(पीएस),एकज्ञाप- पीएल.फाईज- रोमन चार,दि. १६ ऑगस्ट, २०११
९. विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्र क्रमांक -एफ-१-३/२०११/(पीएस),एकज्ञाप- दि. २६ ऑगस्ट, २०११
१०. विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्र क्रमांक -एफ-१- ३ /२०११/(पीएस), एकज्ञाप- दि. १५ मार्च, २०१२
११. विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्र क्रमांक -एफ-१-३/२०११/ (पीएस), एकज्ञाप- दि. ११ मे, २०१२

प्रस्तावना -

देशातील शैक्षणिक धोरणामध्ये एकवाक्यता असावी या उद्देशाने केंद्र शासनाने विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम, १९५६ मधील तरतूदीनुसार विद्यापीठ अनुदान आयोगाची स्थापना केली. देशातील, विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील शिक्षणास प्रोत्साहीत करणे, समन्वय राखणे आणि शिकवणे, परिक्षा व संशोधनाचा दर्जा राखण्यासाठी आवश्यक ती पावले उचलणे या आयोगाचे प्रमुख कार्य आहे. त्यानुसार देशातील शिक्षक पदांची अर्हता, पात्रता, अनुभव इत्यादी बाबी विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून निश्चित करण्यात येतात. शिक्षक संवर्गाच्या संदर्भात विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहीत केलेली शैक्षणिक अर्हता, पात्रता व अनुभव इ. बाबींवर विचार करून त्या अर्हता व पात्रता राज्य शासनाकडून स्वीकारण्यात येतात व त्याची अंमलबजावणी राज्यात करण्यात येते.

२. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने संदर्भाधीन क्रमांक - १ येथील दि. १९ सप्टेंबर, १९९१ च्या अधिसूचनेद्वारे अकृषि विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील अधिव्याख्याता (सहायक प्राध्यापक) पदासाठी खालील प्रमाणे अर्हता विहीत केली आहे:-

- अ) उमेदवारांनी चांगल्या शैक्षणिक अहवालासह संबंधित विषयातील पदव्युत्तर पदवी किमान ५५ टक्के गुणासह उत्तीर्ण केलेली असावी,
- ब) याशिवाय विद्यापीठ अनुदान आयोग सी. एस. आय. आर. यांच्याकडून घेण्यात येणारी राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने अधिकृत केलेली समतुल्य पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण केलेली असावी.

३. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दि. १९ सप्टेंबर, १९९१ च्या अधिसूचनेतील तरतुदी राज्य शासनाने संदर्भाधीन क्र. २ येथील दि. २३.१०.१९९२ च्या शासननिर्णयान्वये राज्यात लागू केल्या आहेत.

४. केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्रालय व विद्यापीठ अनुदान आयोग यांच्या शिफारशीनुसार अकृषि विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील अध्यापकांना संदर्भाधीन क्र. ४ येथील दिनांक ११ डिसेंबर, १९९९ च्या शासननिर्णयान्वये पाचव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन संरचना लागू करण्यात आली. सदर शासन निर्णयाद्वारे सुध्दा अधिव्याख्याता (सहायक प्राध्यापक) या पदासाठी अनिवार्य असलेल्या शैक्षणिक अर्हता / पात्रतेचा पुनरुच्चार करण्यात आला आहे, तो खालीलप्रमाणे:-

- अ) उमेदवारांनी चांगल्या शैक्षणिक अहवालासह संबंधित विषयातील पदव्युत्तर पदवी किमान ५५ टक्के गुणांसह उत्तीर्ण केलेली असावी,
- ब) याशिवाय विद्यापीठ अनुदान आयोगाची राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा (NET) वा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने अधिस्वीकृती दिलेली राज्यस्तरीय पात्रता परीक्षा (SLET) उत्तीर्ण केलेली असावी.

५. त्यानंतर विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दि.४.४.२००० व १ जून, २००९ रोजीच्या विनियमाद्वारे सुध्दा अधिव्याख्याता (सहायक प्राध्यापक) पदासाठी विहीत केलेल्या अर्हता व पात्रतामध्ये नेट / सेट परीक्षा उत्तीर्ण असणे किंवा संबंधित विषयातील पी.एचडी. पदवी असणे अनिवार्य केलेले आहे.

६. राज्यात दि. १९ सप्टेंबर, १९९१ ते ३ एप्रिल, २००० या कालावधीमध्ये अधिव्याख्याता पदावर सुमारे ५१६० बिगर नेट / सेट उमेदवारांच्या नियुक्त्या करण्यात आल्या आहेत. अशा अधिव्याख्यातांना नेट / सेट अर्हतेमधून सूट देण्याबाबतचे प्रस्ताव वेळोवेळी संबंधित विद्यापीठाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडे पाठविले होते.

७. यासंदर्भात विद्यापीठ अनुदान आयोगाने त्यांच्या दि.८.७.२०११ च्या बैठकीमध्ये पुढील प्रमाणे निर्णय घेतल्याचे दि. १६ ऑगस्ट, २०११ च्या पत्रान्वये कळविले आहे. "The Commission deliberated on the issue regarding appointment of various teachers in the State of Maharashtra from September १९, १९९१ until April ३, २००० and resolved that all such appointments made on regular bases by various universities in the State of Maharashtra where the university has granted exemption to teachers from the requirement of NET in terms of the UGC Regulations, १९९१ and subsequent Notification dated २४.१२.१९९८ and where the

representation has been forwarded to Commission seeking further approval in relation to such regular appointments made during the said period w.e.f. September १९, १९९९ till April ३, २००० is approved. It further resolved that a communication in this regard be sent to the universities concerned and the State of Maharashtra "

८. तसेच दिनांक २६ ऑगस्ट, २०११ च्या पत्रान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाने खालील प्रमाणे कळविले आहे.

"As may be seen from the above decision of the Commission, the Commission has taken the said decision in respect of all such appointments made on regular basis by various universities during the period from September १९, १९९९ to April ३, २०००. Therefore the services of such teachers for all purposes should be counted from the date of their regular appointment."

९. त्यांनंतर विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दि. १५ मार्च, २०१२ च्या पत्रान्वये खालील प्रमाणे शासनास कळविले आहे:-

"The actual date of effect for grant of exemption to a particular candidates shall be the date of exemption actually granted by the universities to the concerned candidate appointed on "**Regular Basis**"

१०. त्यांनंतर विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दि. ११ मे, २०१२ च्या पत्रान्वये खालीलप्रमाणे शासनास कळविले आहे.

The actual date of grant of exemption shall be the date when exemption was granted by the universities to the candidates concerned appointed on regular basis during the period w.e.f. १९.०९.१९९९ to ०३.०४.२०००

११. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वरील सर्व निर्णयाच्या अनुषंगाने दि. १९ सप्टेंबर १९९९ ते ३ एप्रिल, २००० या कालावधीतील बिगर नेट / सेट अध्यापकांच्या सेवा नियमित करून त्यांना अनुषंगिक लाभ देण्याबाबतची ब-याच कालावधी पासून प्रलंबित होती.

१२. सदर कालावधीतील बिगर नेट/सेट अध्यापकांपैकी ज्या अध्यापकांनी दरम्यानच्या कालावधीत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहीत केलेली शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केली आहे, त्यांना संदर्भाधीन क्र. ६ येथील दि. १८.१०.२००१ च्या शासननिर्णयातील तरतुदीप्रमाणे त्यांनी ज्या दिनांकास विहीत अर्हता प्राप्त केली आहे, त्या दिनांकापासून त्यांची सेवा ग्राह्य धरून त्यांना अनुषंगिक लाभ मंजूर करण्यात आलेले आहेत.

तसेच ज्या बिगर नेट/सेट अध्यापकांनी त्यांच्या सेवा कालावधीत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने अधिव्याख्याता पदासाठी वेळोवेळी विहीत केलेली शैक्षणिक अर्हता/पात्रता (नेट/सेट, पीएच.डी./ एम. फील) प्राप्त केली नाही. अशा अध्यापकांना खालील अटींची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून त्यांचा सेवा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनाकांपासून सर्व प्रयोजनार्थ ग्राह्य धरण्यास मान्यता देण्याचा तसेच

त्यांना नवीन परिभूषित अंशदान निवृत्ती वेतन योजना लागू करण्यात यावी. असा निर्णय दि. ६.३.२०१३ रोजीच्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आला.

- (अ) संबंधित अध्यापकाची नियुक्ती नियमित स्वरूपात (Regular Basis) असावी.
- (ब) अध्यापक पदासाठी विहीत केलेल्या सर्व कार्यपद्धतीचे अनुपालन करून संबंधित अध्यापकाची नियुक्ती केलेली असावी.
- (क) संबंधित अध्यापकाची नियुक्ती नेट / सेट शैक्षणिक अर्हतेची अट वगळता इतर सर्व विहीत अर्हता व अटींची पूर्तता करून विद्यापीठाकडून मान्यता देण्यात आलेली असावी.
- (ड) संबंधित अध्यापकाचा प्रस्ताव विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मान्यतेसाठी विद्यापीठाकडून सादर करण्यात आलेला असावा.

१३. मंत्रिमंडळाने घेतलेले उक्त निर्णय विचारात घेवून आवश्यक तो शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

१४. प्रस्तावनेत नमूद केलेली परिस्थिती विचारात घेता विद्यापीठ अनुदान आयोगाची दिनांक १९.९.१९९१ ची अधिसुचना राज्यात दि. २३.१०.१९९२ च्या शासन निर्णयान्वये लागू करण्यात आली, त्यामुळे सदर शासन निर्णयातील तरतूदी दिनांक १९.९.१९९१ पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करता येणार नाही. सबब दि. २३.१०.१९९२ पुर्वी नियुक्त झालेल्या अधिव्याख्यातांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दिनांक १९.९.१९९१ च्या अधिसुचनेतील अर्हता लागू राहणार नाही.

१५. दिनांक २३.१०.१९९२ ते दिनांक ३.४.२००० या कालावधीतील ज्या बिगर नेट/सेट अध्यापकांना त्यांच्या सेवाकालावधीत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने अधिव्याख्याता पदासाठी विहीत केलेली शैक्षणिक अर्हता/पात्रता (नेट/सेट/पीएच.डी/एम.फील) प्राप्त केली नाही. अशा अध्यापकांना खालील अटींच्या अधीन राहुन त्यांच्या सेवा सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून सर्व प्रयोजनार्थ ग्राहय धरण्यास शासन मान्यता देत आहे.

- (अ) संबंधित अध्यापकाची नियुक्ती नियमित स्वरूपात (Regular Basis) असावी.
- (ब) संबंधित अध्यापकाची नियुक्ती विहीत केलेल्या सर्व कार्यपद्धतीचे अनुपालन करून केलेली असावी.
- (क) संबंधित अध्यापकाच्या नियुक्तीस नेट / सेट अर्हतेची अट वगळता इतर सर्व विहीत अर्हता व अटींची पूर्तता करून विद्यापीठाकडून मान्यता देण्यात आलेली असावी.
- (ड) संबंधित अध्यापकाचा प्रस्ताव विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मान्यतेसाठी विद्यापीठाकडून सादर करण्यात आलेला असावा.

१६. दिनांक २३.१०.१९९२ ते ३.४.२००० या कालावधीतील अध्यापकांची प्रकरणे गुणवत्तेवर तपासण्यासाठी संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांनी त्यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करावी. सदर छाननी समितीने संबंधित अध्यापकांच्या निवडीच्या जाहीराती पासून नियुक्ती

आदेशापर्यंतची सर्व कार्यवाही नियमानुसार झाली किंवा कसे तसेच पद रिक्त असणे, सामाजिक आरक्षणाचे पालन होणे व तत्सम सर्व बाबींची काटेकोरपणे तपासणी करून त्याचा स्वंयस्पष्ट अहवाल संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करावा व त्यानंतर संचालकस्तरावर अंतिम मान्यता देण्यात यावी.

१७. तसेच उक्त कालावधीतील ज्या अध्यापकांना त्यांची पुर्वीची सेवाग्राह्य धरून यापुर्वी प्राचार्य किंवा तत्सम पदावर नियुक्ती दिली असल्यास, त्याचप्रमाणे प्रचलित नियमानुसार अनुज्ञेय असलेल्या वेतनवाढी व त्यानुसार अदा करण्यात येत असलेले वेतन अबाधित राहील. ह्या दोन मुद्यां संदर्भात स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

१८. सदर अध्यापकांच्या सेवा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याचा दिनांकापासून सर्व प्रयोजनार्थ ग्राह्य धरण्याचा निर्णय घेण्यात आला असल्यामुळे या अध्यापकांना शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून नवीन परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू राहील.

१९. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक - अनौसं-८५/१३/सेवा-४ दिनांक १७ जून, २०१३, सा. प्र. वि. च्या अ. स. क्र. ८७३/२०१२/ बारा दिनांक २२.५.२०१२ व विधी व न्याय विभागाच्या अ. स. क्र. ३९९-२०१२-ई दिनांक २२ मे, २०१२ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०६१८१६५३११६७०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विकास तु. कदम)
कार्यसन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपाल तथा कुलपती यांचे सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. सर्व अकृषि विद्यापीठांचे कुलगुरु,
५. सर्व अकृषि विद्यापीठांचे कुलसचिव,
६. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

७. सर्व विभागीय सह संचालक, उच्च शिक्षण,
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१ महाराष्ट्र, मुंबई (५ प्रती),
९. महालेखापाल (लेखा परिक्षा)-१ महाराष्ट्र, मुंबई (५ प्रती),
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, नागपूर, मुंबई (५ प्रती),
११. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२ नागपूर, मुंबई (५ प्रती),
१२. संचालक, लेखा व कोषागारे, (५ प्रती),
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
१४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१५. सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मुंबई,
१६. वित्त विभाग (व्यय-५)
१७. सामान्य प्रशासन विभाग,
१८. विधी व न्याय विभाग
१९. निवड नस्ती.